

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціальної педагогіки
та психології



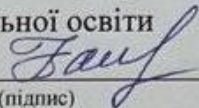
Пonomarenko O.V.
(ініціали та прізвище)
202

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Андрогогічні технології у спеціальній освіті
підготовки здобувачів магістрського рівня
денної та заочної форм здобуття освіти
освітньо-професійна програма Логопедія
спеціалізації / предметної спеціальності 016.01 Логопедія
спеціальності 016 Спеціальна освіта
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

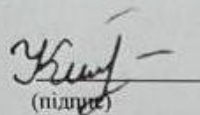
ВИКЛАДАЧ: Мацкевич Ю. Р. канд. пед. наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та спеціальної освіти

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціальної педагогіки
та спеціальної освіти

Протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.
Завідувач кафедри соціальної педагогіки та
спеціальної освіти


(підпис) Н.В. Заверико
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми


(підпис) Кучерак І.В.
(ініціали, прізвище)

2024 рік



Зв'язок з викладачем: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення), ел. пошта

E-mail: yuliana30-12@ukr.net,

СЕЗН ЗНУ повідомлення: <https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16307>

Телефон: (061)228-76-45 (кафедра соціальної педагогіки та спеціальної освіти)

Інші засоби зв'язку:

Зал персональної Zoot-конференції:

Yuliana Matskevich – Ідентифікатор конференції: 243 672 6925 Код доступу:

Go8k19

Кафедра: кафедра соціальної педагогіки та спеціальної освіти, VIII корпус, ауд. 219

1. Опис навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є засвоєння теоретичних знань щодо навчання дорослих в умовах формальної та неформальної освіти, розвиток уявлення про розвиваючу, соціалізуючу та адаптуючу роль освіти у контексті життєвого шляху дорослої людини, набуття практичних умінь з технології організації навчання дорослих в системі спеціальної освіти.

Дисципліна розрахована на один семестр. Курс є варіативною складовою підготовки фахівців, здатних працювати з різними групами дорослого населення (батьки дітей з особливими потребами, дорослі люди з особливими потребами, педагоги та інші працівники системи освіти). Він надає можливість засвоїти сутність освітньої та просвітницької діяльності з дорослими людьми як суб'єктами освіти, ознайомитись з основами андрагогічної діяльності та роллю андрагогіки в системі підготовки педагога спеціальної освіти, опанувати знаннями в галузі теорії освіти дорослих (соціально-психологічні особливості дорослих; очікування, потреби, установки різних груп дорослих, які включаються в освітній процес; загальні особливості освітньої діяльності дорослих), на основі комплексного підходу ознайомитись із різноманітністю зв'язків освіти дорослих з різними сторонами життєдіяльності людини та її вплив на цілісний розвиток особистості, ознайомитись зі специфікою, змістом та формами освіти дорослих людей, в тому числі людей з інвалідністю, виробити вміння виявляти потреби різних груп дорослих в освіті і відповідно до цього ставити педагогічні цілі, добирати зміст, форми та методи навчання, застосовувати сучасні педагогічні технології в освітньому процесі та інтенсивні техніки навчання.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності, принципи організації навчання, освіти дорослих людей, що передбачає визначення цілей, завдань змісту, методів, форм, засобів залучення дорослого до оволодіння соціальним досвідом людства, його культурними цінностями.

Навчання за програмою курсу орієнтоване на розширення меж професійної компетентності студентів щодо змісту андрагогічної діяльності, її об'єктивної зумовленості та ролі в сучасному суспільстві, принципів, методів, історико-культурних, морально-етичних і організаційних засад, основних шляхів і методів оволодіння нею. В основу структури і змісту програми курсу покладена концепція



всебічного розвитку майбутнього фахівця у цілісному освітньому просторі.

У разі успішного завершення курсу студент зможе:

- використовувати знання з теорії навчання дорослих у просвітницькій діяльності педагога спеціальної освіти;
- виявляти найбільш актуальні для різних вікових груп дорослих проблеми та організувати їх освітню діяльність;
- виявляти потреби різних груп дорослих в освіті;
- на основі отриманих даних ставити педагогічні цілі, добирати зміст, форми та методи навчання, застосовувати сучасні педагогічні технології в освітньому процесі;
- використовувати ефективні методичні прийоми, технічні та інформаційні засоби для досягнення мети навчального процесу і вирішення його завдань.

Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Вибіркова
Семестр	3-й
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин	90
Лекційні заняття	12 год.
Практичні заняття	10 год.
Самостійна робота	68 год.
Консультації	https://www.znu.edu.ua/ukr/university/departments/spp/grafik_navchal_nogo_protsesu_ta_rozklad_zanyat_ формат проведення (очно – Zoom, дистанційно – Moodle)
Вид підсумкового семестрового контролю:	залік
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=16307



2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Компетентності / Результати навчання	Методи навчання	Форми і методи оцінювання
<p>Компетентності:</p> <p>ЗК-1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами на засадах партнерства.</p> <p>СК-11. Здатність залучати та доцільно використовувати ресурси у наданні корекційної, педагогічної та соціальної допомоги, підтримки сім'ям, дітям, молоді з особливими освітніми потребами.</p> <p>Результати навчання:</p> <p>РН 6. Встановлювати ефективну взаємодію з батьками, колегами, фахівцями, різними соціальними інституціями з метою забезпечення якості спеціальної та інклюзивної освіти на засадах партнерства.</p> <p>РН 12. Організовувати та здійснювати методичний супровід процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах спеціальних закладів освіти та інклюзивного освітнього середовища.</p> <p>РН 15. Знати культурні, національні й наукові цінності, їх місце у загальній системі знань про природу людини і суспільства, використовувати різні види та форми активності для впровадження ідей здорового способу життя.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - лекційні методи (лекція-пояснення, лекція-дискусія, лекція-презентація тощо); - діалогічні методи (інтерактивні заняття, навчальні дискусії, ділові ігри, «мозковий штурм», заняття з елементами тренінгу та ін.); - проблемно-пошукові методи (аналіз ситуацій, метод кейсів, обговорення, пошук); - дослідницькі методи (проведення досліджень теоретичного та емпіричного характеру). 	<ul style="list-style-type: none"> - тестування; - усні та письмові опитування; - перевірка письмових робіт студентів (есе, аналітичні довідки, порівняльні характеристики тощо); - перевірка доповідей/презентацій, що розкривають певні питання; - перевірка творчих робіт.



3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Загальні основи андрагогічної діяльності

Освіта в житті сучасного суспільства. Поняття «андрагогіка». Предмет і завдання андрагогіки. Становлення і шляхи розвитку андрагогіки. Історична ретроспектива розвитку теорії і практики освіти дорослих в Україні: зародження теорії позашкільної освіти дорослих в Україні в ХІХ–поч. ХХ ст.; розвиток дидактики дорослих (20-і роки ХХ ст.); освіта дорослих в 40-і роки ХХ ст.; розвиток теорії шкільної й позашкільної освіти дорослих в 60-і роки ХХ ст.; сучасний етап розвитку освіти дорослих. Розвиток андрагогіки у відкритому суспільстві. Місце андрагога в освітньому просторі сучасного суспільства. Андрагог як суб'єкт професійної діяльності. Професійна позиція андрагога. Проблеми вибору андрагогічної позиції та взаємодії з аудиторією дорослих учнів. Модель діяльності викладача-андрагога. Вибір андрагогічної стратегії. Показники ефективності позиції андрагога. Ознаки, що характеризують андрагогічну підготовку викладача. Особливості педагогічної діяльності викладача-андрагога.

Змістовий модуль 2.

Навчання дорослих в системі неперервної освіти

Дорослість як етап життєвого циклу людини. Періодизація життя дорослої людини. Основні психофізичні закономірності розвитку дорослих. Кризи розвитку особистості і кризові ситуації. Категорія неперервної освіти. Концептуальні основи створення системи неперервної освіти. Принципи системи неперервної освіти. Неперервна освіта дорослих як умова розвитку особистості і суспільства. Види освіти дорослих в системі неперервної освіти. Професійний розвиток особистості в системі неперервної освіти. Самоосвіта дорослих.

Змістовий модуль 3.

Андрагогіка як галузь соціальної практики

Освіта як чинник соціалізації різних груп дорослих. Особливості систематизації різних категорій дорослого населення як цільової аудиторії освіти. Специфіка освіти дорослих людей з особливими потребами. Бар'єри та стратегія підвищення освітнього рівня дорослих з особливими потребами. Освіта і просвіта батьків, членів родин як проблема андрагогіки. Жіноча освіта. Андрагогічні проблеми адаптації в умовах іншої лінгвокультурної спільноти. Сімейна освіта. Моделі сімейної освіти. Проблеми сімейного консультування. Валеологічна освіта в сім'ї. Освітні можливості дозвілля. Зміст і структура вільного часу. Вікові особливості освітнього дозвілля. Дорослий як читач. Роль читання у неперервній освіті. Професійне читання. Мотиви читання дорослої людини. Бібліотекар як андрагог. Освітній туризм. Сучасні види освітнього туризму. Андрагогічні аспекти туризму. Музейна педагогіка. Культурно-освітня місія музею. Проблеми музейної культури дорослих відвідувачів. Андрагогічні завдання в діяльності співробітників музею.

Змістовий модуль 4.

Особливості та технології навчання дорослих

Соціально-педагогічні аспекти змісту освіти дорослих. Основи дидактики дорослих. Основні принципи організації навчання дорослих. Методи навчання. Освітні системи дорослих. Характеристика андрагогічної моделі навчання. Діагностика якості навчання дорослих. Технології навчання дорослих. Адаптивні формальні системи освіти дорослих. Модульне навчання як технологія і форма освіти дорослих. Дистанційне навчання. Бізнес-школа як форма додаткової професійної освіти.



4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф.	з.ф.	
Лекція 1	Тема 1. Андрагогіка в системі сучасного людинознавства. Освіта в житті сучасного суспільства. Поняття «андрагогіка». Предмет і завдання андрагогіки. Становлення і шляхи розвитку андрагогіки. Історична ретроспектива розвитку теорії і практики освіти дорослих в Україні. Розвиток андрагогіки у відкритому суспільстві.	2	2	Тиждень 1
Самостійна робота*		4	4	
Лекція 2	Тема 2. Професійно-особистісні вимоги до андрагога. Роль андрагога в освітньому просторі сучасного суспільства. Андрагог як суб'єкт професійної діяльності. Професійна позиція андрагога. Проблеми вибору андрагогічної позиції та взаємодії з аудиторією дорослих учнів. Модель діяльності викладача-андрагога. Вибір андрагогічної стратегії. Показники ефективності позиції андрагога. Ознаки, що характеризують андрагогічну підготовку викладача.	2	2	Тиждень 2
Самостійна робота *		4	4	
Практичне заняття 1	Тема 2. Професійно-особистісні вимоги до андрагога. Особливості педагогічної діяльності викладача-андрагога. Функціонально-посадові обов'язки фахівця- андрагога. Професійні ролі та позиції андрагога. Тьютор-андрагог. Показники ефективності позиції андрагога. Модель діяльності викладача-андрагога. Компетентність андрагога. Психолого-андрагогічна діагностика дорослих, що навчаються.	2	-	Тиждень 3
Самостійна робота *		4	6	
Лекція 3	Тема 3. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання. Дорослість як якість життєдіяльності. Періодизація життя дорослої людини. Специфіка навчання дорослої людини. Специфічні характеристики дорослого як учня. Труднощі й перешкоди в освіті дорослих. Позиція дорослого в освітньому процесі. Основні ознаки суб'єкта, що визначають позицію дорослості в процесі навчання.	2		Тиждень 4
Самостійна робота *				
Практичне заняття 2	Тема 3. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання. Дорослість як етап життєвого циклу людини. Соціальні і психофізіологічні особливості дорослих, що навчаються. Вплив віку на	2	-	Тиждень 5
Самостійна робота *		4	6	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни
Соціально-педагогічна профілактика



	навчальні здібності. Особливості розвитку дорослих, що навчаються. Кризи розвитку особистості, їх урахування у діяльності андрагога. Освітні орієнтації дорослих.			
Лекція 4	Тема 4. Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини.	2	-	Тиждень 6
Самостійна робота *	Категорія неперервної освіти. Концептуальні основи створення системи неперервної освіти. Принципи системи неперервної освіти. Неперервна освіта дорослих як умова розвитку особистості і суспільства. Види освіти дорослих в системі неперервної освіти. Професійний розвиток особистості в системі неперервної освіти. Самоосвіта дорослих. Грамотність, професійна компетентність, культура як показники ефективності освіти.	4	6	
Практичне заняття 3	Тема 5. Освіта як чинник соціалізації різних груп дорослих.	2	2	Тиждень 7
Самостійна робота *	Особливості освіти соціально незахищених груп населення. Специфіка освіти дорослих людей з особливими потребами. Бар'єри та стратегія підвищення освітнього рівня дорослих з особливими потребами. Андрагогічні засади професійного навчання та зайнятості людей із психічними захворюваннями та розумовою відсталістю. Інклюзивне навчання студентів з особливими освітніми потребами у закладах вищої освіти. Психолого-педагогічний супровід навчання дорослих із мовними порушеннями, із порушеннями зору, слуху та ін. Освіта і просвіта батьків, членів родин як проблема андрагогіки. Жіноча освіта. Андрагогічні проблеми адаптації в умовах іншої лінгвокультурної спільноти. Жіноча освіта.			
Практичне заняття 4	Тема 6. Андрагогічний потенціал неформальної освіти.	2		Тиждень 8
Самостійна робота *	Сімейна освіта. Моделі сімейної освіти. Проблеми сімейного консультування. Валеологічна освіта в сім'ї. Освітні можливості дозвілля. Вікові особливості освітнього дозвілля. Дорослий як читач. Роль читання у неперервній освіті. Бібліотекар як андрагог. Освітній туризм. Сучасні види освітнього туризму. Андрагогічні аспекти туризму. Музейна педагогіка. Культурно-освітня місія музею. Проблеми музейної культури дорослих відвідувачів. Андрагогічні завдання в діяльності співробітників музею.	6	6	

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Соціально-педагогічна профілактика



Лекція 5	Тема 7. Дидактика дорослих Основи дидактики дорослих. Основні принципи організації навчання дорослих. Освітні системи дорослих. Характеристика андрагогічної моделі навчання. Соціально-педагогічні аспекти освіти дорослих. Технології навчання дорослих. Методи та організація навчання дорослих.	2	-	Тиждень 9
Самостійна робота *		4	6	
Практичне заняття 5	Тема 7. Дидактика дорослих. Характеристика процесу навчання дорослих. Соціально-педагогічні аспекти змісту навчання дорослих. Методи навчання дорослих. Методи активізації процесу навчання та активні методи навчання. Характеристика активних методів навчання, їх використання в практиці навчання дорослих. Технологія діалогічного навчання. Діалогічна взаємодія та її специфіка. Особливості і методи організації діалогічного навчання. Комбіноване навчання у системі освіти дорослих. Тренінгові технології в освіті дорослих. Групова взаємодія в організації навчання дорослих. Веб-квест як проект у навчанні дорослих.	2	2	Тиждень 10
Самостійна робота *		4	4	
Лекція 6	Тема 8. Основні організаційні форми навчання дорослих Адаптивні формальні системи освіти дорослих. Модульне навчання як технологія і форма освіти дорослих. Дистанційне навчання. Бізнес-школа як форма додаткової професійної освіти.	2	-	Тиждень 11
Самостійна робота *		4	6	

* Самостійна робота передбачає опрацювання матеріалу в позааудиторний час, підготовку до практичних занять, виконання практичних завдань, опрацювання рекомендованої літератури, підготовку до проміжного контролю (модульний контроль 1-4), підготовку до заліку.

5. Види і зміст контрольних заходів

Вид заняття/роботи	Вид поточного контрольного заходу	Зміст контрольного заходу*	Критерії оцінювання та термін виконання*	Усього балів
1	2	3	4	5
Поточний контроль				
Самостійна робота 1	Письмова робота.	Тема 1. Андрагогіка в системі сучасного людинознавства. 1. Ознайомитись з історією розвитку андрагогіки як науки та сфери соціальної практики, скласти таблицю «Основні етапи становлення андрагогіки».	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Соціально-педагогічна профілактика



		2. Ознайомтесь з однією з робіт, присвячених історії розвитку освіти дорослих в Україні (з рекомендованого списку літератури або обраної самостійно): а) скласти розгорнуту анотацію цієї роботи; б) виділити ті андрагогічні ідеї й положення, які залишаються цікавими й актуальними в сучасній ситуації навчання протягом життя.		
Практичне заняття 1	Усне опитування Груповою роботою на практичному занятті.	Тема 2. Професійно-особистісні вимоги до андрагога. Усне повідомлення з питань теми 2 з презентацією, обговорення теоретичних питань з аргументованим викладенням матеріалу та власної точки зору щодо проблеми, участь у дискусіях.	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Модульний контроль 1	Тестування	Питання за темами 1 та 2	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Практичне заняття 2	Усне опитування; виконання практичних завдань.	Тема 3. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання. Усне повідомлення з питань теми 3 з презентацією, обговорення теоретичних питань з аргументованим викладенням матеріалу та власної точки зору щодо проблеми, участь у дискусіях.	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Самостійна робота 2	Письмова робота	Тема 4. Неперервна освіта як фактор розвитку дорослої людини. Скласти аналітичну довідку на тему «Розвиток неперервної освіти в Україні на етапі сьогодення»	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Соціально-педагогічна профілактика



Модульний контроль 2	Тестування	Питання за темами 3 та 4	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Практичне заняття 3	Усне опитування; виконання практичних завдань.	Тема 5. Освіта як чинник соціалізації різних груп дорослих. Усне повідомлення з питань теми 5 з презентацією, обговорення теоретичних питань з аргументованим викладенням матеріалу та власної точки зору щодо проблеми, участь у дискусіях.	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Практичне заняття 4	Усне опитування; виконання практичних завдань.	Тема 6. Андрагогічний потенціал неформальної освіти. Усне повідомлення з питань теми 6 з презентацією, обговорення теоретичних питань з аргументованим викладенням матеріалу та власної точки зору щодо проблеми, участь у дискусіях.	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Модульний контроль 3	Тестування	Питання за темами 5 та 6	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Практичне заняття 5	Усне опитування; виконання практичних завдань.	Тема 7. Дидактика дорослих. Усне повідомлення з питань теми 7 з презентацією, обговорення теоретичних питань з аргументованим викладенням матеріалу та власної точки зору щодо проблеми, участь у дискусіях.	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Самостійна робота 3	Письмова робота	Тема 8. Основні організаційні форми навчання дорослих. 1. Описати можливості реалізації функцій адаптивного навчання стосовно специфіки навчання різних категорій дорослих (батьки дітей з особливими	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Силабус навчальної дисципліни
Соціально-педагогічна профілактика



		потребами, дорослі люди, що мають порушення мовлення, зору, слуху, обмежені в пересуванні та ін.). 2. Розробити модель андрагогічної діяльності із супроводу дорослого на індивідуальному освітньому маршруті.		
Модульний контроль 4	Тестування	Питання за темами 7 та 8	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	5
Усього поточний контроль	12			60
Підсумковий контроль				
Залік	Тестування	За навчальним матеріалом усіх змістових модулів. Перелік питань до підготовки розміщено в СЕЗН ЗНУ Moodle.	За кожну правильну відповідь студент отримує 0,5 балів.	20
	Практичне завдання - виконання дослідницького завдання або написання есе за однією з тем, що стосується актуальних проблем освіти дорослих людей.	Орієнтовна тематика завдань, методичні рекомендації, вимоги до їх виконання та оформлення розміщені на платформі Moodle	Розміщено в СЕЗН ЗНУ	20
Усього підсумковий контроль	2			40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FХ	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		



6. Основні навчальні ресурси

Рекомендована література

1. Аніщенко О. В., Баніт О. В., Калюжна Т. Г., Котирло Т. В., Піддячий В. М. Освіта різних категорій дорослого населення : теорія, досвід, перспективи: монографія / за заг. ред. Аніщенко О. В. Київ : ШКОЛА ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА НАПН УКРАЇНИ. КРОПИВНИЦЬКИЙ : ІМЕКС-ЛТД, 2020. 432 с.
2. Архипова С. П. Основи андрагогіки: навчальний посібник. Черкаси-Ужгород : Мистецька лінія, 2002. 184 с.
3. Волярська О. С. Розвиток професійної компетентності економічно активного населення: андрагогічний аспект : практичний посібник. Кропивницький : ІМЕКС-ЛТД, 2020. 240 с.
4. Життєві кризи особистості: Науково-методичний посібник: у 2-х ч. Частина 1. Психологія життєвих криз особистості. [Текст]: науково-методичний посібник / Ред. рада: Доній В. М., Несен Г. М., Сохань Л. В., Єрмаков І. Г. та ін. Київ : ІЗМН, 1998. 360 с.
5. Коваленко О. Г., Павлик Н. В., Становських З. Л., Бастун М. В. Психологічний супровід особистісного розвитку дорослих: подолання професійних криз та характерологічних дисгармоній : практ. посіб. Київ : ШКОЛА ІМЕНІ ІВАНА ЗЯЗЮНА НАПН УКРАЇНИ, 2019. 167 с.
6. Марчук А. В. Андрагогіка : навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 300 с.
7. Мацкевич Ю. Р. Основні характеристики освіти людей похилого віку. *Вісник Черкаського університету* : зб. наук. статей. Серія : Педагогічні науки. Вип. 203. Ч. II. Черкаси : ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2011. С. 47-51.
8. Навчання дорослих в умовах неформальної освіти: практичний посібник / Андрощук І. М., Калюжна Т. Г., Піддячий В. М., Шарошкіна Н. Г. Кропивницький : ІМЕКС-ЛТД, 2020. 216 с.
9. Навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: теорія і практика : монографія / М. П. Вовк, Л. Ю. Султанова, Н. О. Філіпчук, С. О. Соломаха, Ю. В. Грищенко. Кропивницький : ІМЕКС-ЛТД, 2020. 502 с.
10. Півторак М. В., Пасічник Н. С., Цвид-Гром О. П. Соціальна інтеграція осіб з інвалідністю в контексті освітньої діяльності ВНЗ : монографія / за заг. ред. Я. В. Новака. Біла Церква : ТОВ «Білоцерківдрук», 2018. 211 с.
11. Пусепліна Н. Музейно-педагогічна діяльність у системі освіти дорослих. *Педагогічні науки* : збірник наукових праць / ред. кол. М. Степаненко (голов. ред.) та ін. Полтава, 2011. Вип. 3. С. 30-34. Бібліогр.: 5 назв.
12. Сучасні технології освіти дорослих : посіб. / авт. кол.: Л. Б. Лук'янова, О. В. Аніщенко, Л. Є. Сігасва, С. В. Зінченко, О. В. Баніт, Н. І. Дорошенко. Кіровоград : ІМЕКС-ЛТД, 2013. 182 с.
13. Таланчук П. М., Кольченко К. О., Нікуліна Г. Ф. Супровід навчання студентів з



- особливими потребами в інтегрованому освітньому середовищі : навч.-метод. посіб.
Київ : Соцінформ, 2004. 128 с.
14. Технології навчання дорослих в умовах формальної і неформальної освіти: практичний посібник / М. П. Вовк, Н. О. Філіпчук, Ю. В. Грищенко, С. О. Соломаха, Л. Ю. Султанова. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2020. 347 с.
 15. Тимчук Л. Основи андрагогіки : навчальний посібник. Чернівці : Видавничий дім «Родовід», 2014. 244 с.
 16. Тимчук Л. І. Становлення та розвиток андрагогіки в Україні (кінець ХІХ - ХХ століття) : монографія. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 464 с.
 17. Шевцов А. Г. Сучасні проблеми освіти і професійної реабілітації людей із вадами здоров'я: монографія. Київ : Соцінформ, 2004. 200 с.
 18. Knowles M. S., Holton E. F., Swanson R. A. The adult learner: The definitive classic in adult education and human resource development (6-th ed.) Burlington, MA : Elsevier, 2005. 342 p.
 19. Jarvis P. Adult Education and Lifelong Learning. Theory and Practice (3rd. edn.). London: Routledge, 2004. 374 p.
 20. Matskevich Y., Lohvynenko V., Domaniuk O., Vorona V. The modern concept of adult education in Ukraine. *Conhecimento & Diversidade*. 2023. No. 40. Vol. 15. P. 571-590.

Інформаційні джерела

1. Інноваційні педагогічні технології у системі неперервної професійної освіти : монографія / С. С. Вітвицька, І. Д. Бойчук, Ю. С. Запорожцева [та ін.] ; за ред. д-ра пед. наук, проф. С. С. Вітвицької. Житомир : Полісся, 2015. 368 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi51/0039885.pdf>.
2. Професійний розвиток фахівців у системі освіти дорослих: історія, теорія, технології : збірник матеріалів ІІ-ї Всеукраїнської Інтернет-конференції 28 квітня 2017 р. м. Київ / ред. кол.: В. В. Сидоренко, М. І. Скрипник, Я. Л. Швень. Київ : ЦППО, 2017. 424 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi55/0041279.pdf>.
3. Фольварочний І. В. Історико-педагогічні тенденції розвитку освіти дорослих (друга пол. ХХ-поч. ХХІ ст.). *Вісник Запорізького національного університету*. Серія : Педагогічні науки : збірник наукових статей / гол. ред. Локарева Г. В. Запоріжжя, 2010. №1(12). С. 232-239. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/pedagogichni/Vestnik_Ped-1-2010-PDF/232-239-Vest_Ped%20_1-2010-47.pdf. – Бібліогр.: с. 239.
4. Громадянське виховання, навчання і освіта дорослих (ALE). Всесвітня Рада освіти дорослих (ICAE). URL: <http://icae.global/en/2022/05/citizenship-education-andadult-learning-and-education-ale/>



5. Звіти країн Європейської асоціації освіти дорослих (ЕАЕА) про стан політики освіти дорослих у Європі. URL: <https://eaea.org/our-work/influencing-policy/eaea-country-reports/>
6. Маніфест навчання дорослих у 21 столітті: сила та радість навчання. Європейська асоціація освіти дорослих (ЕАЕА) URL: <https://eaea.org/our-work/influencing-policy/manifesto-for-adult-learning-in-the-21st-century/>
7. Проект Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 років. URL: <http://education-ua.org/ru/draft-regulations/319-proekt-kontseptsiya-rozvitku-osviti-ukrajini-na-period-2015-2025-rokiv>
8. Проект закону України «Про освіту дорослих». URL: <https://uaod.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/1216182.pdf>
9. Українська асоціація освіти дорослих. Формуємо мережу провайдерів освіти дорослих в Україні. URL: <https://uaod.org.ua/>
10. Документи у сфері освіти дорослих. Українська асоціація освіти дорослих (УАОД). URL: <https://uaod.org.ua/vnutrishni-dokumenty-uaod>
11. Hamburg Declaration on Adult Learning. The Fifth International Conference on Adult Education). URL: <http://www.education.unesco.org>
12. Education for Everyone. Worldwide. Lifelong. URL: <https://www.dvv-international.org.ua/uk/ukrajina/publikaciji>

7. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Обов'язковим є відвідування усіх лекційних та практичних занять. Пропуски можливі лише з поважної причини. У разі відсутності через хворобу надати відповідну довідку. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Накопичення відпрацювань неприпустиме! Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання завдань самостійної роботи згідно з Методичними рекомендаціями до самостійної роботи з дисципліни та консультації викладача.

Студент повинен якісно і своєчасно виконувати завдання, брати активну участь в навчальному процесі, в обговоренні питань під час лекційних та практичних занять, у всіх видах контролю (поточний, за розділами, підсумковий). Різні форми роботи на практичних заняттях (індивідуальна, в парах, в мікрогрупах, групах) над вирішенням завдань дає можливість здобувачам вищої освіти якнайширше розкрити свій власний потенціал, розвинути навички роботи в команді. Протягом усього курсу активно розвиваються автономні навички здобувачів вищої освіти, які можуть підготувати додаткову інформацію за темою, що не увійшла до переліку тем практичних занять змістових модулів та виступити з презентацією чи інформуванням додатково (оцінюється окремо).

В умовах дистанційного навчання під час лекційних та практичних занять з використанням платформ для проведення відеоконференцій (ZOOM або інші платформи) камери у всіх учасників освітнього процесу мають бути ввімкнені **обов'язково!** Під час відеоконференцій студенти ідентифікують себе своїм справжнім ім'ям та прізвищем.



Політика академічної доброчесності

Кожен студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, напр., UniCheck, Strikeplagiarism або інші. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: списування, копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора); вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях (фабрикація); свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень (фальсифікація).

Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу).

Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>;

наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Будь ласка, вимкніть на беззвучний режим свої мобільні телефони та не користуйтеся ними під час занять. Мобільні телефони відволікають викладача та ваших колег. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Електронні пристрої можна використовувати лише за умови виробничої необхідності в них (за погодженням з викладачем).

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Очікується, що студенти перевірятимуть свою електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle та реагуватимуть своєчасно. Всі робочі оголошення можуть надсилатися через старосту, на електронну на пошту та розміщуватимуться в Moodle. Будь ласка, перевіряйте повідомлення вчасно. *Ел. пошта має бути підписана справжнім ім'ям і прізвищем.* Адреси типу user123@gmail.com не приймаються!

Визнання результатів неформальної/інформальної освіти

За наявності сертифікату (свідоцтва, програми тощо) про проходження онлайн-курсу, тренінгу, вебінару, курсу підвищення кваліфікації та ін. з тематики (однієї з тем, змістового модуля) навчальної дисципліни залежно від кількості прослуханих годин (здобутих кредитів) здобувачу може бути нараховано до 30 балів. Дотичність тематики, відповідність досягнутих результатів



навчання та кількість додаткових балів визначається викладачем. Документи, що підтверджують участь здобувача у відповідних заходах, мають бути подані викладачу до початку сесії.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2024-2025 н. р. доступний за адресою: <https://tinyurl.com/yckze4jd>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ
Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса: v_banakh@znu.edu.ua

Гаряча лінія: тел. (061) 227-12-76, факс 227-12-88

РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.



РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):
<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ:
<https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>